

23.6.2026

Sosiaali- ja terveysministeriö
Lausuntopalvelu.fi

ASIA **Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain ja harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta VN/33836/2025**

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Lääkäripalveluyritykset ry:n lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain ja harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamiseksi.

Esityksellä jatkettaisiin sote-valvontalain väliaikaisen sääntelyn voimassaoloa vuoden 2030 loppuun saakka. Lisäksi rekisteröintiä koskevien säännösten voimaantuloa julkisten palveluntuottajien osalta lykättäisiin neljällä vuodella.

Valvontalain soveltamisalaa muutettaisiin, jotta valvontaviranomainen voisi valvoa kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen järjestämistehtävää. Laissa säädettäisiin iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden sosiaali- ja terveyspalveluissa työskentelevien vuokratyöntekijöiden rikostaustan selvittämisestä sekä palveluntuottajan velvollisuudesta huolehtia henkilöstönsä kielitaidosta. Esityksellä täsmennettäisiin hyvinvointialueen ja palvelunjärjestäjän valvontatehtävien kannalta välttämättömiä tiedonsaantioikeuksia ja tarkastusoikeutta. Lisäksi täydennettäisiin viranomaisvalvontaan liittyviä tiedonsaantioikeuksia. Laissa säädettyä omavalvonnan raportointijaksoa muutettaisiin sääntelyn sujuvoittamiseksi.

Laissa säädettäisiin Pohjanmaan hyvinvointialueen tehtävistä, ohjauksesta ja rahoituksesta kansallisena asiakas- ja turvallisuuden asiantuntijaviranomaisena. Lisäksi lakiin tehtäisiin eräitä täsmennyksiä ja teknisiä muutoksia.

Tausta

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta tuli voimaan 1.1.2024. Laissa säädetään sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäjien valvonnasta ja omavalvonnasta sekä yksityisten ja julkisten palveluntuottajien toimintaedellytyksistä, rekisteröinnistä, omavalvonnasta ja viranomaisvalvonnasta. Valvontalaissa säädetään yhtenäisestä sekä julkisia että yksityisiä palveluntuottajia koskevasta rekisteröintimenettelystä. Rekisteröinti on edellytys sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamiselle.

Palveluntuottajat ja niiden palveluyksiköt tallennetaan Lupa- ja valvontaviraston ylläpitämään valtakunnalliseen Soteri-rekisteriin. Soteri-rekisterin hakemuskäsittely ruuhkautui lain voimaantulon jälkeen. 1.1.2025 tuli voimaan lain väliaikainen muutos, jonka myötä yksityisten elinkeinonharjoittajien ja muiden verrattavassa asemassa olevien pienten sosiaali- ja terveydenhuollon pal-

23.6.2026

veluntuottajien on ollut väliaikaisesti mahdollista aloittaa toimintansa tai toteuttaa jo rekisteröidyn toiminnan olennainen muutos ennen valvontalain mukaista rekisteröintipäätöstä. Väliaikainen sääntely on voimassa vuoden 2026 loppuun. Samalla pidennettiin julkisten palveluntuottajien rekisteröintivelvollisuuden siirtymäaikaa kahdella vuodella.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö on arvioinut väliaikaisen sääntelyn voimassaolon ja julkisten palveluntuottajien siirtymäajan aikana valvontalain, mukaan lukien väliaikaisen sääntelyn, toimivuutta ja lain kehittämistarpeita. Arvioinnista on laadittu muistio. Arviomuistiota ja siitä saatua lausuntopalautetta on hyödynnetty hallituksen esityksen valmistelussa.

Tavoitteet

Väliaikaisen sääntelyn voimassaolon jatkamisen tavoitteena on turvata henkilöstön ja palvelujen saatavuus sekä elinkeinon harjoittaminen. Julkisten palveluntuottajien rekisteröintivelvoitteen lykkäämisen tavoitteena on mahdollistaa rekisteröintimenettelyn vakiinnuttaminen ja kehittäminen uudessa Lupa- ja valvontavirastossa.

Henkilöstön kielitaitoa koskevan sääntelyn tavoitteena on korostaa palveluntuottajan vastuuta palvelujen kieleen sekä asiakkaan ja potilaan tiedonsaantioikeuteen liittyvien vaatimusten täyttymisestä. Vuokratyöntekijöiden rikostaustan selvittämistä koskevalla sääntelyllä on tarkoitus turvata iäkkäiden henkilöiden ja vammaisten henkilöiden turvallisuus ja koskemattomuus sosiaali- ja terveyspalveluissa.

Esityksen tavoitteena on varmistaa hyvinvointialueille ja palvelunjärjestäjille omavalvonnan ja muualla lainsäädännössä säädettyjen valvontatehtävien kannalta tarpeelliset tiedonsaantioikeudet ja toimivaltuudet. Tavoitteena on myös turvata viranomaisvalvonnan kannalta välttämättömät tiedonsaantioikeudet. Lisäksi tavoitteena on mahdollistaa kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (hyte) järjestämistehtävän viranomaisvalvonta.

Esityksen tavoitteena on vakiinnuttaa Pohjanmaan hyvinvointialueen tehtävät kansallisena asiakas- ja turvallisuuden asiantuntijaviranomaisena.

Tavoitteena on lisäksi selkeyttää ja täsmentää sääntelyä lain tarkoitusta vastaavasti sekä joustavoittaa omavalvonnan raportointivelvoitteita.

Lääkäripalveluyritykset ry (LPY) kiittää lausuntopyyntöä. Alla on Lausuntopalvelussa antamamme lausunto.

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne valvontalain 1 §:ään ehdotetusta muutoksesta ja sen vaikutuksista (Kunnan hyte-järjestämistehtävän valvonta).

LPY kannattaa esityksen tavoitteita: asiakas- ja potilasturvallisuuden vahvistamista sekä sääntelyn selkeyttämistä. Yhdistys muistuttaa, että sääntelyn on oltava riskiperusteista ja oikeasuhtaista, eikä se saa muodostua esteeksi palveluiden tuottamiselle.

23.6.2026

LPY:n näkemyksen mukaan kuntien rooli hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä (hyte-tehtävät) on merkittävä. Siksi sääntelyn ja valvontavastuun täsmentäminen esitetyllä tavalla on perusteltua.

Sääntely ei kuitenkaan saa johtaa tarpeettomaan hallinnollisen taakan kasvuun kunnissa. On tärkeää, että valvontavelvoitteet kohdistuvat vain olennaisiin, asiakas- ja potilasturvallisuuteen liittyviin kysymyksiin, eikä velvoitteita laajenneta sellaisiin kunnan toimintoihin, joissa riski on vähäinen. On syytä muistaa, että hyte-tehtävät usein integroituvat moniin muihin kunnan toimintoihin eivätkä siten aina ole osoitettavissa erillisinä toimintoina.

LPY:n mielestä on tärkeää huolehtia siitä, että sääntely ei lisää palveluntuottajien hallinnollista taakkaa.

Kommenttinne valvontalain 4 §:ään ehdotetusta muutoksesta ja sen vaikutuksista (Vaativaa sosiaalihuoltoa tuottavan palveluyksikön määritelmä)

LPY kannattaa vaativaa sosiaalihuoltoa tuottavan palveluyksikön määritelmän tarkentamista esitetyllä tavalla: ympärivuorokautinen toiminta ei yksin määritä palvelua vaativaksi. Muutos on perusteltu, koska se mahdollistaa valvonnan kohdentamisen aidosti riskiperusteisesti ja siten voidaan vähentää ennakkovalvontaan liittyvää hallinnollista työtä.

Oikeasuhtainen ja riskiperusteinen valvonta parantaa palveluntuottajien toimintaedellytyksiä ilman, että asiakas- ja potilasturvallisuus vaarantuu.

Kommenttinne valvontalain 9 §:ään ja 24 §:n 1 momenttiin ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista (Palveluntuottajan henkilöstön kielitaidosta huolehtiminen)

LPY pitää perusteltuna henkilöstön kielitaidon vahvistamista asiakas- ja potilasturvallisuuden sekä kielellisten oikeuksien toteutumisen näkökulmasta. On kuitenkin tärkeää huolehtia siitä, että vaatimukset ovat selkeitä ja ennakoitavia ja että ne suhteutetaan kulloisenkin tehtävän sisältöön. Kielitaitoon liittyvät vaatimukset eivät saa muodostaa kohtuutonta estettä työvoiman saatavuudelle. On tärkeää, että sääntelyn toimeenpanoa tuetaan selkeällä ohjeistuksella ja että kielitaitovaatimukset ovat toteutuskelpoisia.

Mielestämme esityksessä jää epäselväksi vastuunjako tilanteissa, joissa itsenäinen rekisteröitynyt ammatinharjoittaja tuottaa palveluita rekisteröityneen yrityksen toimitiloissa. Tällöin kyseinen itsenäinen ammatinharjoittaja vastaa ensisijaisesti omasta kielitaidostaan, mutta sopimuskumppanina toimiva organisaatio (esimerkiksi lääkärikeskus) vastaa kokonaisuudesta ja siitä, että lain edellytykset toteutuvat käytännössä myös ammatinharjoittajan tuottaessa palveluita. Tämä edellyttää selkeitä sopimus- ja ohjauskäytäntöjä, jotka pitäisi kirjata valvontalakiin tai vähintään sen soveltamisohjeisiin.

Kommenttinne valvontalain 18 §:ään ja Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:ään ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista (Velvoitteidenhoitoselvityksen pyytämisen ja laatiminen)

LPY kannattaa sitä, että viranomaisilla on riittävät tiedot palveluntuottajien luotettavuuden arvioimiseksi. Harmaan talouden torjunta on tärkeää myös yritysten näkökulmasta, sillä se edistää reilua kilpailua ja ehkäisee väärinkäytöksiä.

23.6.2026

Sääntelyssä on kuitenkin huolehdittava siitä, ettei palveluntuottajille synny päällekkäistä dokumentointi- ja tiedonantovelvoitetta tilanteissa, joissa vastaava tieto on jo viranomaisrekistereissä. Sääntelyn on oltava mahdollisimman yhdenmukaista, ennakoitavaa ja riskiperusteista, jotta hallinnollinen taakka ei kasva ilman selvää valvonnallista lisäarvoa.

Kommenttinne valvontalain 24 §:ään ehdotetuista 2 ja 3 momentista ja niiden vaikutuksista (Palvelunjärjestäjän omavalvontaan ja lastensuojelun sijaishuollon valvontaan liittyvät tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudet)

LPY:n mielestä on perusteltua, että palvelunjärjestäjän omavalvontaan liittyviä tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuksia täsmennetään.

Pidämme tärkeänä, että valvontaoikeudet ovat oikeasuhtaisia, tarkastusoikeuksia käytetään ensisijaisesti ohjaavassa ja ennakoivassa tarkoituksessa ja että yritysten hallinnollisen työn määrä ei kasva tarpeettomasti.

Kommenttinne valvontalain 26 ja 27 §:ään ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista (Omavalvonnan raportointi)

LPY:n mielestä omavalvonnan raportointivälin pidentäminen esityksen mukaisesti nykyisestä neljästä kuukaudesta kuuteen kuukauteen on lähinnä kosmeettinen muutos nykyiseen. Lain edellyttämä säännöllinen ja tiheä raportointi lisää palveluntuottajien hallinnollista taakkaa parantamatta toiminnan laatua tai potilasturvallisuutta. Raportoinnin olisi oltava ennemminkin tarveperusteista.

Yhdistyksen mielestä omavalvonnan raportointia koskevaa sääntelyä on vieläkin selkeytettävä. Ehdotuksessa jää yhä epäselväksi, mikä lisäarvo omavalvontaohjelmalla on tilanteessa, jossa palveluysikkökohtainen omavalvontasuunnitelma on pakollinen. Molempien laatiminen aiheuttaa turhaa päällekkäistä työtä ja resurssien käyttöä.

Esitämme, että omavalvontasuunnitelman seurannan selvitystä ja raportointia täsmennetään valvontalaissa tai alemmanasteisessa ohjeistuksessa niin, että eri toimijat ymmärtävät vaatimukset yhdenmukaisesti: esimerkiksi miten omavalvontaohjelman ja omavalvontasuunnitelman raportointi eroavat toisistaan, jos toimijalla on molemmat.

LPY pitää tärkeänä, että omavalvontaan liittyvät veloitteet ja raportointi suhteutetaan toiminnan kokoon ja riskeihin. Pienimuotoisen toiminnan omavalvontaa pitäisi voida toteuttaa kevenetyllä mallilla. Onko tarkoituksenmukaista edellyttää yksinyrittäjältä erillistä omavalvontasuunnitelmaa ja sen julkaisemista sähköisesti julkisessa tietoverkossa silloin, kun hän toimii toisen rekisteröityneen palveluntuottajan tiloissa ja noudattaa tämän omavalvontasuunnitelmaa?

Kommenttinne valvontalain 2 ja 28 §:ään ehdotettavista muutoksista ja niiden vaikutuksista (Vuokratyöntekijöiden rikostaustan selvittäminen)

LPY:n mielestä rikostaustan selvittämistä koskevan sääntelyn laajentaminen vuokratyöntekijöihin on perusteltua asiakas- ja potilasturvallisuuden näkökulmasta. On tärkeää, että vastuunjako palveluntuottajan ja vuokratyöryhtymän välillä kuvataan valvontalaissa tai sen perusteluissa selkeästi.

23.6.2026

Kommenttinne valvontalain 45 §:ään ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista (Viranomaisvalvonnan tiedonsaantioikeudet)

LPY:n mielestä lupaviranomaisen tiedonsaantioikeuksien täsmentäminen on perusteltua, jotta valvontaa voidaan toteuttaa tehokkaasti. Samalla on kuitenkin huolehdittava siitä, että tiedonsaantioikeuksien käyttö on tarkoituksenmukaista, tietosuojasääntelyn mukaista ja hallinnollisesti sujuvaa.

Kommenttinne 47 a §:n sääntelystä koskien Pohjanmaan hyvinvointialueen tehtäviä, ohjausta ja rahoitusta kansallisena asiakas- ja turvallisuuden asiantuntijaviranomaisena.

Esityksen mukaan Pohjanmaan hyvinvointialueelle säädettäisiin kansallinen asiakas- ja potilasturvallisuuden asiantuntijatehtävä, joka sisältää kansallisen strategisen seurannan, arvioinnin, suunnittelun, kehittämisen ja edistämisen sekä sosiaali- ja terveysministeriön osoittamat muut asiantuntijatehtävät. Tehtävää ohjaisi sosiaali- ja terveysministeriö ja siitä aiheutuvia kustannuksia korvattaisiin valtion varoista.

LPY ei pidä ehdotettua ratkaisua tarkoituksenmukaisena. Asiakas- ja potilasturvallisuuden edistäminen on keskeinen osa sosiaali- ja terveydenhuoltoa, ja sen pitäisi kytkeytyä tiiviisti sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuutta. Valtakunnallisen asiantuntijatehtävän osoittaminen yksittäiselle hyvinvointialueelle ei ole perusteltua. Tehtävien hoitaminen edellyttää valtakunnallista asiantuntijuutta sekä kytkeä kansalliseen tietopohjaan ja riittäviä tiedonsaantioikeuksia.

Yhdistys esittää, että valvontalaissa tai muussa lainsäädännössä säädetään Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen asemasta siten, että se siirretään yhdeltä hyvinvointialueelta omaksi valtakunnalliseksi viranomaiseksi tai osaksi esimerkiksi Lupa- ja valvontaviraston (LVV) toimintaa. Tällöin keskus kytkeytyisi paremmin valtioneuvostotasoiseen ohjaukseen ja se palvelisi kaikkia sosiaali- ja terveyspalveluntuottajia.

Kommenttinne väliaikaisen sääntelyn voimassaolon ja julkisten palveluntuottajien siirtymäajan jatkamisesta ja niiden vaikutuksista

LPY kannattaa vuoden 2025 alussa voimaan tulleen valvontalain väliaikaisen sääntelyn jatkamista. Sen mukaan yksityisten elinkeinonharjoittajien ja muiden vastaavassa asemassa olevien pienten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien on ollut mahdollista aloittaa toimintansa tai toteuttaa jo rekisteröidyn toiminnan olennainen muutos ennen valvontalain mukaista rekisteröintipäätöstä.

Mielestämme tämä muutos ei kuitenkaan ratkaise Soteri-rekisteröitymiseen liittyviä ongelmia. Täytyy muistaa, että tämä poikkeusmenettely aiheuttaa myös eriarvoisuutta palveluntuottajien välillä.

Esitimme sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain kehittämistarpeita käsittelevästä arviomuistiosta (6.3.2026, VN/27681/2025) STM:lle 17.4.2026 antamassamme lausunnossa valvontalakiin ja sen soveltamiseen toteutettavia muutoksia, joiden myötä lain tavoitteet saavutettaisiin paremmin ja Soteri-rekisteröinnit saataisiin joustavammiksi. Toistamme ne tämän lausunnon kohdassa Muut kommentit esitysluonnoksesta.

23.6.2026

LPY ei pidä tarkoituksenmukaisena ja perusteltuna sitä, että julkisten palveluntuottajien siirtymäaikaa pidennetään vielä nykyisestä, jopa vuoteen 2032 asti. Pidämme kohtuuttomana tilannetta, jossa yksityisillä palveluntuottajilla on vuosikausia julkisen sektorin toimijoita tiukemmat hallinnolliset vaateet ja jossa yksityiset palveluntuottajat myös vastaavat rekisteröintijärjestelmästä koituvista kustannuksista.

Yhdistys muistuttaa, että jo vaalikaudella 2015–2019 valmisteltiin sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaa koskeva niin sanottu tuottajalaki, jota eduskunta ei ehtinyt käsitellä. Sen yhtenä keskeisenä tavoitteena oli saattaa kaikki palveluntuottajat saman valvonnan piiriin. Julkisella sektorilla on toteutettu viime vuosina suuria organisaatiouudistuksia ja palveluverkon muutoksia. Sosiaali- ja terveystalouden käyttäjien oikeusturvan ja tuottajien välisen kilpailuneutraaliteetin näkökulmasta ei ole perusteltua, että julkisen sektorin palveluntuottajat tulevat valvontalain velvollisuuksien piiriin vasta 2030-luvulla.

Kannatimme nykyistä siirtymäaikaa julkisen sektorin palveluntuottajille, koska muutoin on vaarana se, että kaikkien rekisteröintien käsittely viivästyy entisestään. Kaikilla julkisen sektorin palveluntuottajilla on nykyisen lainsäädännön puitteissa riittävästi aikaa valmistautua valvontalain soveltamiseen ja siihen liittyvien velvollisuuksien täyttämiseen.

Muut kommentitne esitysluonnoksesta

Vuoden 2024 alusta voimaan tulleella valvontalailla säädetään sosiaali- ja terveystalouden järjestäjien valvonnasta ja omavalvonnasta sekä yksityisten ja julkisten palveluntuottajien toimintaedellytyksistä, rekisteröinnistä, omavalvonnasta ja viranomaisvalvonnasta. Valvontalaissa säädetään yhtenäisestä sekä julkisia että yksityisiä palveluntuottajia koskevasta rekisteröintimenettelystä. Rekisteröinti on edellytys sosiaali- ja terveystalouden tuottamiselle.

Valvontalain tavoitteena on yhtenäistää sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden sääntelyä ja vahvistaa palveluiden laatua sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta. Lain myötä aikaisemmin ilmoitusvelvolliset ja luvanvaraiset palveluntuottajat veloitettiin siirtymään rekisteröintiin perustuvaan järjestelmään. Kaikkien sote-palveluntuottajien, myös tukipalveluiden tuottajien, on täytynyt rekisteröityä valtakunnalliseen Soteri-rekisteriin. Ennen lain voimaantuloa palveluntuottajiksi ilmoittautuneet ja toimiluvan saaneet siirrettiin virkatyönä kyseiseen rekisteriin.

Soteri-rekisteröintien ruuhkautuminen heti alussa johtui monesta syystä. Rekisteröinnin hyväksynnän odotusajat (rekisteröintijonot) pitivät kohtuuttomiksi muun muassa seuraavista syistä: rekisteröintivelvollisten suuri määrä yllätti lupaviranomaiset, virkatyönä tehdyissä siirroissa ilmeni virheitä, joita jouduttiin korjaamaan, rekisteröintiohjeet olivat epäselvät ja muutosilmoituksia tehtiin huomattavasti arvioitua enemmän. Soteri-rekisteröinnin ruuhkautuminen ja kohtuuttoman pitkät käsittelyajat ovat heikentäneet merkittävästi palveluntuottajien toimintaedellytyksiä ja palveluiden saatavuutta sekä sote-alojen ammattilaisten työllistymistä.

LPY pitää välttämättömänä, että Soteri-rekisteröinnin joustavoittamiseksi löydetään ratkaisuja. Yhdistyksen mielestä rekisteröintikäsittely saa kestää korkeintaan kuukauden (30 vuorokautta).

STM:ssä virkatyönä valmistellusta, sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain kehittämistarpeita koskevasta arviomuistiosta 17.4.2026 antamassamme lausunnossa esitimme toteutettavaksi seuraavia valvontalain muutoksia:

23.6.2026

1. Valvontalakia sovelletaan vain sosiaali- ja terveysalan koulutuksen saaneisiin ja kyseisiä palveluita tuottaviin toimijoihin. Sosiaali- ja terveyspalveluiden tukipalveluita, esimerkiksi kuljetus- tai ateriapalveluita, tuottavilta yrityksiltä ei pidä edellyttää rekisteröitymistä Soteri-rekisteriin. Niiden toiminnan valvontavastuu on joko järjestämisvastuullisilla hyvinvointialueilla tai kyseisiä palveluita osana sote-palveluita hankkivilla palveluntuottajilla.
2. Valvontalain käsitteistöä selkeytetään. Erityisesti palvelupisteen ja palveluyksikön määritelmät on kirjattava selkeämmin, jotta rekisteröinti vastaa paremmin palvelutuotannon todellista luonnetta ja palveluntuottajien velvoitteet ovat ymmärrettäviä.
3. Palveluntuottajalle asetettuja yleisiä edellytyksiä ja luotettavuuden arviointia kehitetään nykyistä riskiperusteisemmaksi. Palveluntuottajaa ja sen toimintaa koskevat edellytykset on suhteutettava toiminnan luonteeseen ja laajuuteen.
4. Lupa- ja valvontaviraston rekisteröintiin perustetaan kaksi jonoa: uusille ja toimintansa vasta aloittaville oma ja toimintansa jo vakiinnuttaneille oma käsittelyjono. On luonnollista, että uudet toimintansa aloittavat palveluntuottajat tarvitsevat enemmän viranomaisten neuvoja, ohjeita ja tukea kuin toimintansa vakiinnuttaneet. Myös lupaviranomaisella on tarve selvittää tarkemmin uusien, palvelutuotantoa vasta aloittavien toimijoiden edellytykset tuottaa sosiaali- ja terveyspalveluita kuin jo toimintansa vakiinnuttaneiden palveluntuottajien.
5. Soteri-rekisteriin pitäisi automaattisesti hyväksyä yritysmuodosta riippumatta kaikki jo kertaalleen rekisteröityneet palveluntuottajat, kun ne siirtyvät palveluntuottajaksi toisen rekisteröityneen palveluntuottajan toimipisteeseen. Tällöin Soteri-rekisteröinnin hyväksymiseen riittäisi ilmoituksen tekeminen ja palvelutuotannon voisi aloittaa heti. Palveluntuottajan ammattitaito ja osaaminen eivät katoa mihinkään, jos hän siirtyy toiseen palvelupisteeseen tuottamaan vastaavia palveluita, joiden osalta hän on jo kerran rekisteröitynyt.
6. Arvioidaan sitä, missä tilanteessa edellytetään uutta rekisteröintiä tai muutosilmoituksen hyväksyntää. Onko tarkoituksenmukaista vaatia uutta rekisteröintiä toimintansa vakiinnuttaneelta palveluntuottajalta palveluvalikoiman laajentamisesta samassa palveluyksikössä tai edes uuden toimipisteen avaamisesta silloin, kun tuotettavat palvelut ovat samoja kuin aiemmassa yksikössä?
7. Kannatimme arviomuistioon sisältyvää esitystä siitä, että valvontalaissa turvataan valvontaviranomaiselle riittävät tiedonsaantioikeudet. Rekisteröintiprosessia voidaan nopeuttaa sillä, että lupaviranomaisen tiedonsaantioikeuksia muilta viranomaisilta parannetaan, esimerkiksi rikosrekisteritietojen saamista Oikeusrekisterikeskuksesta. LPY esittää, että lupaviranomaisen muilta viranomaisilta palveluntuottajan luotettavuuden varmistamiseksi tarvitsemien tietojen keräämistä automatisoidaan. Yhdistys ehdottaa tekoälyn hyödyntämisen selvittämistä rekisteröintiprosessin tehostamiseksi ja kustannussäästöjen aikaansaamiseksi.
8. Omavalvonnan roolin korostaminen on valvontalaissa perusteltua. Rekisteröinnissä vaadittavan omavalvontasuunnitelman laajuus ja tarkkuus on kuitenkin suhteutettava palvelutoiminnan kokoon ja luonteeseen. Käyttöön voitaisiin myös ottaa esitetyt omavalvontasuunnitelmiä tai omavalvontasuunnitelman mallipohjia, joihin rekisteröityvä palveluntuottaja täyttäisi omat tietonsa.
9. Omavalvontavelvoitteita on tarve keventää ja mallintaa siten, että ne tukevat aidosti toiminnan laadun kehittämistä eivätkä muutu lähinnä muodolliseksi dokumentaatioksi.

23.6.2026

10. Kannatamme arviomuistiossa esitettyä näkemystä siitä, että viranomaisvalvonnan tulee olla nykyistä riskiperusteisempaa ja ennakoivampaa. Valvontaresursseja ja -toimintaa on kohdennettava nykyistä selkeämmin haavoittuvassa asemassa oleville palveluita tuottavien toimijoiden ohjaukseen ja valvontaan.

11. Valvonnassa on tärkeää korostaa ohjaavaa ja neuvovaa otetta erityisesti uusien ja pienten toimijoiden kohdalla. Viranomaisvalvonnan on tuettava toiminnan kehittämistä, eikä se saa muodostua toiminnan esteeksi.

12. LPY:n mielestä on perusteltua, että lupaviranomaisella on riittävät tiedonsaantioikeudet valvontalain mukaisten tehtäviensä suorittamista varten. Samalla on kuitenkin varmistettava, ettei siitä aiheudu tarpeettomia tietoturva- tai yksityisyydensuojajärjestelmiä.

13. Rekisteritietojen ajantasaisuus ja mahdollisuus virheellisten rekisterimerkintöjen joustavaan korjaamiseen ovat välttämättömiä Soteri-rekisterin luotettavuuden varmistamiseksi.

14. Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen tehtävät, asema ja rahoitus varmistetaan pitkäjänteisesti. Keskuksen roolin on oltava ensisijaisesti ohjaava, tukeva ja tietoa kokoava, ei päällekkäinen suhteessa muihin viranomaisiin.

15. On tarkoituksenmukaista säätää yhtenäisestä sekä julkisia että yksityisiä palveluntuottajia koskevasta rekisteröintimenettelystä riippumatta palveluntuottajan oikeudellisesta muodosta.

16. Jatkovalmistelussa on ratkaistava, kuinka sote-alojen opiskelijoiden työtä ja toimintaa valvotaan. Tehdäänkö heistä erillinen valtakunnallinen rekisteri, josta harjoittelupaikkoja tarjoavat palveluntuottajat voivat kätevästi tarkistaa, missä oppilaitoksessa he ovat kirjoilla ja mitä opintoja on suoritettuna?

17. Jotta valvontalain kannatettavat tavoitteet voidaan saavuttaa ja sääntelystä saadaan joustavampaa, on tarkoituksenmukaista arvioida kyseisen lain ja sen soveltamisen muutostarpeet.

18. Yhdeksi valvontatoimen joustavoittamisen ja tehostamisen tavoitteeksi on asetettava mahdollisuus rekisteröintimaksujen alentamiseen.

Edellä mainituista muutosesityksistä on osa toteutettu lausunolla olevassa hallituksen esitysluonnoksessa. Mielestämme tehdyt muutokset eivät kuitenkaan ole riittäviä. LPY esittää, että valvontalain uudistamisen jatkovalmistelussa lakiin tehdään muutoksia, jotka luovat edellytykset lain tavoitteiden saavuttamiselle, byrokratian vähentämiselle ja Soteri-rekisteröintien joustavoittamiselle.

Lääkäripalveluyritykset ry:n puolesta,

Ismo Partanen
toiminnanjohtaja